

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hozva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr.

A hazafiatlanság actiója.

Ily értelmű, csak valamivel barbárabb magyarsággal irt című vezércikk jelent meg tegnap a Nagyváradban. Ez a vezércikk egy vészkiáltással kezdődik, a mely ha igaz volna, bizonyára felrázná Magyarországot abból a lethargikus közönyből, a melybe az egyházpolitikai viták meddő fáradoimai ringatták.

»A hazafiatlanság csatasikra lépett Magyarországon!« Igy süvölt a vészmadár, a ki Verusnak nevezi magát, s a ki lehet ugyan Verus, s e felett lovagias ember nem kételkedhetik, de semmi esetre sem lehet doctus és prudens, a mit különben ő maga sem állit, sőt cikkével egyenesen megczáfol.

Ha nem is »elkeseredéssel és felháborodással, mert hiszen erre az a cikk nem eléggé fontos és tekintélyes, de mindenesetre »az emberi szellem hátramaradottsága fölötti«, ha nem is »kétségbeeséssel« úgy legalább szánakozással olvastam ezt a cikket, mert annak minden sora el árulja, hogy írója nem tudja mivel vádolja azokat, a kiket vádolni akar, s nem képes mérlegelni annak a vádnak a súlyosságát, melyet a katolikus néppárt ellen emel.

Ha Verus megkérdezte volna tőlem, hogy mi a hazafiatlanság? akkor azt feleltem volna neki, hogy a hazafiatlanság a haza érdekei ellen való tudatos működés és azt hiszem, hogy ezt a definitiót maga Verus ur is aláírja legalább most utólag. Ahhoz tehát, hogy valakit hazafiatlansággal vádoljunk, nem elég, hogy cselekedetei, a mi nézetünk szerint, a haza érdekeivel ellenkezzenek, hanem szükséges az is, hogy maga ez a valaki, a kit hazafiatlansággal vádolunk, szintén tudja azt, hogy a mit tesz ez hazája érdekeivel ellenkezik.

Ha tehát Verus ur ily értelemben emelte a hazafiatlanság vádját a néppárt ellen, akkor vagy kétségtelen bizonyíté-

kokkal rendelkezik annak igazolására, hogy a néppárt tudja, hogy az ő törekvései a haza érdekével ellenkeznek, vagy pedig politikai illoyalitással könyelmű vádat emelt olyan emberek ellen, akiktől az egyéni korrektséget, azt hiszem, ő nem akarta megtagadni.

Verus ur tehát egy igen súlyos vádat emelt olyan emberek ellen, akiknek egyéni correctségéhez kétség nem fér; olyan vádat emelt, amely ha igaz volna, azokat, akik ellen emeltetik, közmegevetésnek tenné ki. Miután pedig nem igaz, Verus urnak csak két mentsége lehet. Vagy nem gondolta meg, amit irt, hanem egyszerűen összehalmozta az ujabbkori politikai vitákban divatos nagyhangú frasisokat, s utánozta az elfogultságuk folytán ebben a kérdésben hihetetlenül korlátolt ugynevezett liberális lapokat, vagy nem tudta mit irt, s nem értette meg, kiket és mivel vádolt.

Mindkét esetben megbocsátható a baklövés, mert nem tudta, mit cselekedett, s lehet, hogy egy bizonyos áramlat által hipnotizálva, kénytelen éber állapotban elmondani azt, amit bipnotikus álomban suggeráltak neki.

Azok a novellisticus izü tiradák, amelyekkel Verus állításait igazolni akarja, arra mutatnak, hogy ez a cikk hipnotikus álom következménye. Először azért, mert homályos, másodsor azért, mert rögeszmékből indul ki, harmadszor azért, mert történelmi bizonyítékokkal vagy inkább reflexiókkal áll elő s ezzel azt árulja el, hogy a történelmet nem ismeri.

Beszél a dogma bilincseibe vert szabad gondolkozásról, holott ezt senki sem bántja, s a dogma bilincseibe verni nem akarja, beszél az arisztokráciáról, mely privilégiumai fenntartásáért minden eszközt megragad, holott mindenki tudja, hogy az arisztokráciának ma már alig van privilégiuma, s a mi még meg van azt senki sem akarja bántani, beszél anarchiáról, szocialismusról, holott azt ő is jól tudja, hogy a vallásosság, az

Istenben való hit sem anarchiát, sem bomba pukkantó szocialismust nem eredményez. Mindez legszeliden szólva homályos.

A liberalismust azonosítja a magyarsággal, a magyar állammal, a magyar hazával, s ebből a soha be nem bizonyított tételből kiindulva, neki megy a tekintélyeknek, a kiket finom szellemességgel lószőrfejű báboknak nevez, a néppárt zászlóját, hazug zászlónak kereszteli, s végül kisüti, hogy a néppárt, ha hatalomra kap, megsemmisíti a liberalismust, az arisztokratákat a társadalmi rendet. Ez szelidebben szólva rögeszme.

Ravasz metonymiával dicséri az arisztokratákat, hogy »multban privilegiumaikról, nem kényszerítve, hanem önkényt mondottak le, persze a verusok szokása szerint épen az ellenkezőt értve alatta. Azt azonban elfelejtette, s talán soha sem tudta, hogy épen a magyar arisztokratia és nemesség volt az, mely privilegiumairól önkényt mondott le. Ez a történelemben való járatlanság.

És Verus ur nem áll egyedül. Mióta az egyházpolitikai vita megindult igen sokan dolgoznak ebben a genre-ben, egész iskola alakult már, a mely érvek helyett vádakkal harcol; s a mely se Istent, se embert nem respektálva tehetetlen barbársággal rohan neki ellenfelének; s a mely annyira belemelegszik a harczba, hogy megfeledkezik a józan ész szabályairól, a vitában okvetlenül szükségelt kölcsönös loyaltásról, s arról is, hogy a ki nem tud arabusul ne beszéljen arabusul.

Ezt a valóban borzasztó szellemi pusztulást, s politico-moralis decadentiát látva, kételkedünk a felett, hogy azok a hasznok, sikerek, jó eredmények, melyeket az egyházpolitikai javaslatok hivei ezek diadalától várnak, az ő szemükben érnek-e annyit, hogy ezt a politico-moralis pusztulást, s intellectualis hanyatlást ellensúlyozzák?

Labienuus.

Katholikusok mozgalma.

A székesfehérvári katolikus kör megalakulása.

A székesfehérvári katolikus kör megalakulása f. hó 26-án impozáns módon megtörtént.

A közgyűlést 600-nál több tag jelenlétében fél 11 órakor nyitotta meg Gremperger István apát-esperes, kit nagy lelkesedéssel az alakuló közgyűlés elnökévé választottak. Gremperger lelkes megnyitó beszédében hivatkozással a székesfehérvári kath. nagygyűlés azon hat. javaslatára, mely szükségesnek jelenti ki a kath. körök megalapítását, azon kérdést intézte a jelenvoltakhoz, akarják-e a székesfehérvári kath. kört megalakítani? Lelkes éljenzés! Akarjuk! volt a válasz, mire elnök megalakultnak jelenti a kath. kört. Ezután Kalocsay Alán eziszt. rendi tanár fejtegette, hogy jóllehet csak egy kath. kör alakult Székesfehérvárott, ez a kör öt helyiséggel fog birni, külön helyisége lesz t. i. a belvárosi körnek és a 4 külvárosban is fiókkörök lesznek, úgy, hogy tulajdonképpen öt katolikus kör, de egy szervezettel, tisztikarral és választmányival alakult. E tekintetben példátlanul áll Székesfehérvár azon városok közt, ahol eddig kath. körök alakultak. Ezután megalakult a tisztikar. Védnökök: Steiner Fülöp püspök, Zichy Nándor és Eszterházy M. Móríc grófok. Elnökök: ifj. Zichy János gr. és Prifach József nagyprépost, alelnökök: Kégl György nagybirtokos és Gremperger István. Igazgatók: Meszlény Bence és dr. Major Ferencz. Háznagyok: Szegefi Ignác és Szabady József ügyvédek. Ügyész dr. Say Viktor. Jegyzők: dr. Lauschmann József ügyvéd és dr. Werner Adolf eziszt. r. tanár. Titkár Müller József. az 50 rendkívüli és 10 póttagból álló kör husz rendszer és két póttagot választ. Az egyes fiókkörök külön elnököt, alelnököt, pénztárost és könyvtárost választanak, a kik szintén tagjai a választmányoknak.

Ezután felolvastattak és egyhangulag elfogadtattak az alapszabályok, melyek szabályszerűen felszerelve, jóváhagyás végett a belügyminiszter elé fognak terjesztetni.

Néppárt Szabadkán.

Szabadka városában folyó hó 27-én nagy és népes konferencia tartott a néppárt megalakítása érdekében. A konferencia a legfényesebb eredménnyel végződött. — A tényleges szervezkedés megindítása iránt a kellő intézkedések folyamatban vannak

Katholikusok győzelme Nagyszombatban. Nagy győzelmet arattak a katolikus polgárok Nagyszombatban e hó 23-án a városi képviselők választása alkalmával. A kath. autonómia külön jelölteket állított fel s daczára, hogy a választáshoz a többi pártok is teljes számmal vonultak ki, a kath. autonómia mind a 35 jelöltje győzelmesen került ki az urnából. Az 567 választó közül 446 szavazott le s még a legutolsó képviselő is a kath. autonómia jelöltjei közül 224 szavazattal választott meg.

Uj katolikus körök. A hivatalos lap szerint a holicai katolikus kör alapszabályait a m. kir. belügyminiszterium folyó évi 4.231. sz. alatt, a paesai katolikus kör alapszabályait pedig f. évi 4.356. szám alatt a bemutatási záradékkal ellátta.

Lapszemle.

Budapest, 1895. jan. 29.

A **Magyar Állam** az új kormány programjáról ír s kimutatja annak hibáit egyenként, hogy miért nem állhat fenn sokáig egy olyan kormány, mely vallástalan, erkölestelen eszközöket használ, hogy fenntartsa hatalmi állását s mely olyan eszméket akar megvalósítani, melyek homlokegyenest ellenkeznek a nép meggyőződésével és a százados szokásokkal.

A **Hazánk** üdvözli Perczel Dezsőt programbeszédjében foglalt agrarius elvei miatt, mert kezdik végre belátni a kormányban is, hogy ez az alap, melyre az új Magyarország politikáját, ha az igazán magyar és valóban hasznos hajtó akar lenni, építeni kell. Ez a beszéd örömmel tölti el azok szívét, kik az ország sorsát szívéükön hordják.

Az **Egyetértés** a néppárttól ír s azt mondja, hogy az olyan nép párt, mely főuri palotákban alakul meg, nem viselheti jogosan e ezimet s ne azt nézzük, hogy kinek milyen vallása van, hanem hogy magyar érzelmű-e?

A **Pesti Hirlap** a belügyminiszter programjáról ír s azt igen jó irányúnak tartja, melyet rokonszenvesen fog az ország fogadni tiszta liberális elveiért.

A **Nemzet** az új kormány munkaprogramjáról ír s azt méltatja, egyuttal megemlékezik a Perczel Dezső belügyminiszteri programbeszédjéről is.

A **Budapesti Hirlap** a Perczel beszédjét méltatva azt érdekesnek mondja, mely sokat ígér s feltárja a kormány munka programját is, de sajnos, hogy ez a beszéd nem ment a tévedésektől és hibáktól és frázisokkal van tele.

A **Magyarország** a néppártot felekezeti kenettel bemázolt közjogi reakciónak nevezi s csupán azért viseltetik iránta ellenséges indulattal, mert a függetlenségi pártnak programjánál fogva ellensége.

A **Nemzeti Ujság** Perczel Dezsőnek Bonyhádon tartott programbeszédjéről cikkeznek s azt mondja, hogy az új belügyminiszter evvel a beszédjével csak azt mutatja ki, hogy nem ismeri a törvényeket s alaposan krompromitálta magát.

A **Pesti Napló** gyűlölettel és haraggal telt hangon ontja dühét az új néppártra. A legádázabb és legelenségesebb hangon dühöng ellene s nincs olyan rossz, mit rá ne fogna.

A **Magyar Hirlap** kikel azok ellen a bajok ellen, melyeket a szoczialista, nemzetiségi és néppárti izgatás (?) kezd okozni Magyarországnak. Erélyes eszközöket kíván, hogy a bajnak utját állják még idejében.

A **Neues Pester Journal** a Perczel programjáról ír rendkívül dicsérő hangon.

A **Pester Lloyd** szintén e programról ír s részletesen méltatja egyes pontjait.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Január 29.

Elnök Szilágyi Dezső. Jegyzők: Molnár, Perczel, Eszterházy.

A miniszterek közül jelen vannak: Wlasics, Josipovics, később Bánffy báró.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után következett a napirend:

A közoktatás költségvetése.

Hévvizy János függetlenségi és 48-as: (Egészen üres ház előtt kezd beszélni. Szilágyi elnök alig tud becsöngetni a folyósókról, a könyvtárból, buffetből 40 képviselőt.) A szónok legelőször a kisdédóvás ügyeit fejtegeti s föl hívja a minisztert a kisdédóvók és az óvónő képző intézetek szaporítására; aztán a népiskolákról

A „TISZANTUL“ TARCZÁJA.

Szomorú évforduló.

(1889. január 30.)

Hatodik évfordulóját tartjuk már annak a gyászos eseménynek, mely a magyar nemzetet trónörökösétől, szeretet királyunkat egyetlen fiától fosztotta meg. Ma hat esztendeje történt a mayerlingi tragédia; ma hat esztendeje halt meg Rudolf trónörökös, a magyar királyfi.

Nem állunk perbe a Gondviseléssel; nem csinálunk szemrehányást senkinek a legmagyarabb Habsburg szomorú haláláért; nem mutatunk rá a gyászos vég még gyászosabb következményeire, — csak egy pár apró részletet közlünk ama szomorú napok történetéről, szomorú emlékeiből.

A császári főváros világhírű egyetemén töltöttem az 1888—89-ki tanévet. Az intézet, melynek tagja voltam, a legszorosabb összeköttetésben áll a tiszteletre méltó Burggal. Kíséző udvari káplánok voltunk valamennyien, kik az intézetben nyertük kiképzésünket. Máskor is gyakran voltunk kirendelve misézni és segédkezni az udvari káplánban, rendkívüli alkalmakkor pedig éppen szükség volt reánk. Eszomorú alkalommal is közvetlen tanui voltunk Felsőleges urunk mérhetetlen bánatának s a királyi udvar mély gyászának.

Az emlékezetes napon csak délutáni egy órakor terjedt el Bécsben a gyászhir, Rudolf trónörökös váratlan elhunytának híre. Egy órakor szokott ugyanis megtörténni a diszörtség felváltása — muzsikaszó mellett. A császári világváros lakossága még az ilyen mindennapi dologra is kíváncsi: a diszörtség felváltását mindennap százakra, sokszor ezrekre menő tömeg nézi. E napon is úgy volt, de csalódott a közönség: elmaradt a muzsikaszó. Ez volt a gyász első jele és híre. Természetesen nem oszlott, hanem növekedett a nép. Félóra mulva már külön kiadásban hirdették a gyászos szegélyű lapok, hogy: »Rudolf trónörökösét Mayerlingben vadászatban véletlenül meglőtték.« Minden félórában új kiadást rendeztek az ujságok, de csak annyi volt igaz a sokféle találgatásokból, hogy csakugyan meghalt az, kire a magyar korona nézett . . .

Még az nap éjjel beszállították Mayerlingből a kihült tetemet, és délelőtt 8 órától kezdve — óránként felváltva — ott imádkoztunk mellette. Este 6 órakor került reám a sor. Elfogódva, gondolatokba merülve mentem fel a svájci udvar esigalépesőjén. A trónörökös holtteste legénykori lakosztályának hálótermében feküdt egyszerű ágyon. Előtte egy térdeplő az imádkozó pap számára készítve. Amint társam, ki előttem végezte e szomorú tisztet, eltávozott a teremből s én magamra maradtam a halot-

tal, leirhatatlan érzés vett rajtam erőt. Erős férfunak ismerem magamat, felszentelt pap voltam már akkor, nem félek a kísértetektől, — de mikor a tölem ötödik teremben elhangzott távozó társam lépteinek zaja, alig birtam leküzdeni elfogultságomat. Csak mikor elmélyedtem az imádságba, tért vissza nyugalomom. Nem maradtam soká egyedül. Egy negyedóra mulva — a bánatos özvegy jött, udvarhölgye és udvarmestere kíséretében, hogy kiöntse fájdalmát elhunyt férje halála felett. Körülbelül egy negyedórát töltött ott s én ismét magamra maradtam. Nehezen vártam az óra végét, mely engem felváltó társam érkezését jelentette. Nem volt kedvem a termék fényes berendezését, a gyönyörű butorokat, a művészi becsü festményeket nézegetni, siettem haza.

Még két órát kellett töltenem a trónörökös holtteste mellett. Ismét esti órában kerültem oda, de akkor már a második teremben ravatalon volt kiterítve Magyarország koronájának örököse. Tábornoki egyenruhába volt öltöztetve, mellén óriási nemzetiszín szalag, rajta a Szent-István-rend érdem-keresztje. Körülötte valóságos palmaerdő. Az egész nagy terem és még másik kettő teljesen beborítva koszorúkkal. Mig mellette imádkoztam, csak a trónörökös kedvelt hadsegéde és neje jöttek oda kisírni fájdalmukat és letenni koszorújukat. Mire harmadszor rám került a sor, már

beszél, amelyekre az állami felügyeleti jog gyakorlásának szaporítását követeli s bizonyítja, hogy annak, hogy félmilliónál jóval több a népiskolai oktatásban részt nem vevők száma, az a főoka, hogy nincs iskola. Olyan helyeken, ahol a község vagy a felekezet nem tud iskolát állítani, az állam építsen iskolát. Fejtegeti ezután a tanítók nemzeti irányban való képzésének szükségét, végül elfogadja a költségvetést. (Élénk helyeslés a szélsőbalon. A karzatokon a beszéd alatt egész sereg piarista papnövendék jelenik meg, akik figyelmesen hallgatják a szónokot. A folyóson pedig Endrey Gyula vezetése alatt egy hódméző-vásárhelyi deputáció várakozik Wlassics miniszterre, akit a gimnázium ügyében keresnek föl.)

Berzeviczy Albert: (A Ház nagy érdeklődése mellett kezd beszélni.) Legelső sorban Hévízy Jánosnak a szerzetes gimnáziumok ügyében tett nyilatkozataira mond néhány megjegyzést. Majd áttér a közoktatásügyi viszonyok polemikus fejtegetésére Kovács Albertnek megjegyzi, hogy a harmadik egyetem ügyében államtitkárságának nyolcz esztendeje alatt sok oly rendkívül fontos és mulaszthatatlan teendők merültek fel, amelyek miatt nem foglalkozhattak a harmadik egyetem felállításával. Most, mikor már nem államtitkár van ideje ennek az ügynek propagandát csinálni az irodalom és parlamenti diskuszió terén. A papképzés államosítása ügyében kifejti, hogy azt nem lehet egészen államosítani, de a papnevelésre az államnak nagyobb befolyást kell biztosítani az állami szempontok érvényesítésére s a felekezetekkel együtt oda kell hatni, hogy az állam a maga egyetemén minden hitfelekezet számára tanszéket állítson fel.

A népoktatási törvény revízióját, különösen a tanítóképzés szempontjából még a Csáky miniszterségének idején jelezte. (Felkiáltások a jobboldalon: Eljen Csáky!) Nem osztja Pulszky Agost aggodalmait, amely szerint az egyházpolitikai törvények végrehajtása és a közgazgatás államosítása előtt a revízió nem tűzhető napirendre. Az egész népnevelés államosítására azt a megjegyzést teszi, hogy itt tartózkodó óvatosságra van szükség. Ezenkívül az a tény, hogy több felekezeti iskolából ki van tiltva a magyar állameszme, még nem lehet ok arra, hogy a felekezeteknek iskolafentartási áldozatkészségét ne vegye igénybe az állam. Viszont azonban intézkedni kell arra nézve, hogy egyetlen magyarországi iskola se fogadhason el külföldről jövő támogatást. Hosszasabban beszél ezután a törvény végrehajtásának szigorítását s különösen a polgári iskolák szervezetének tisztázását s aztán azokról az irányeszmékről nyilatkozik, amelyeket az esetleges revízió figyelembe kell venni. Ezek közül leginkább kiemeli a tanító képzés államosítását. (Élénk helyeslés.) Polemikus megjegyzéseket tesz ezután Kiss Albertnek a középiskolai és akadémiai oktatás ügyében mondott felterjesztésére. Papp Gézának az ismétlődő oktatások fejlesztése ügyében mondott szavaira válaszolván, kijelenti, hogy e téren az volt a baj, hogy a felekezeti tanítók több helyen megtagadták az ismétlődő oktatásban való szolgálattételt. Ezen is csak törvényhozási uton lehet segíteni. A közoktatási tanács főtartását szükségesnek tartja egy czélszerűbb szervezet keretében. A tullehelés kérdését, valamint a milleniumi kiállítás tanügyi osztályát a miniszter figyelmébe ajánlja, azzal együtt, hogy a milleniumra adjanak ki egy emlékművet a magyar közoktatásügyi eddigi fejlődöttségéről. (Helyeslés.) Ilyet kiadtak a csikágói kiállításon is. A költségvetést, amely elegendő arra, hogy nemzeti haladásunk nagy művét vele tovább vihessük, elfogadja. (Élénk helyeslés.)

Szilágyi Dezső elnök: Az ülést 5 perczre felfüggeszti. Szünet után felszólal **Batthyány Tivadar** gróf pártonkívüli: Gunyosan fordul Berzeviczy ellen, akit azzal aposztrofál, hogy Berzeviczy amíg a hatalom polczán volt, nem igyekezett segíteni azon a számos bajon, amelyekkel most előhozakodott. Gunyoskodik Wlassics miniszterrel is, akinek meg rohamos vallásosságát találja szörnyen csudálatosnak s kijelenti, hogy ha ez a vallásos megnyilatkozás nem csupán a csáktornyai választók becses figyelmének szolt, hanem őszinte Pálfordulás: akkor üdvözli a minisztert. Wlassics miniszter sajnálkozott azon, hogy az egyetemi tanárok nem haladhatnak eleget rangban és anyagilag. Azt hiszi a szónok, hogy sajnálkozni csak az országnak van joga amiatt, hogy az egyetem minisztert liferáló kereskedelmi csarnokká változott. Hosszabban beszél ez után a kereskedelmi szakoktatás hibáiról, majd vissza tér ismét az egyházpolitikai kérdésekre, aztán a közoktatásügyi tanács kérdésének változandóságát fejtegeti s a kat. autonomiáról és a kongruáról szól. És itt kijelenti, hogy ha a püspöki kar nem akarná az autonomiát, erre nem lehetne más felelet, mint a szekularizáció! Elfogadja a javaslatot.

Szilágyi Dezső elnök: Az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után felszólal

Batthyány Tivadar gróf pártonkívüli: Gunyosan fordul Berzeviczy ellen, akit azzal aposztrofál, hogy Berzeviczy amíg a hatalom polczán volt, nem igyekezett segíteni azon a számos bajon, amelyekkel most előhozakodott. Gunyoskodik Wlassics miniszterrel is, akinek meg rohamos vallásosságát találja szörnyen csudálatosnak s kijelenti, hogy ha ez a vallásos megnyilatkozás nem csupán a csáktornyai választók becses figyelmének szolt, hanem őszinte Pálfordulás: akkor üdvözli a minisztert. Wlassics miniszter sajnálkozott azon, hogy az egyetemi tanárok nem haladhatnak eleget rangban és anyagilag. Azt hiszi a szónok, hogy sajnálkozni csak az országnak van joga amiatt, hogy az egyetem minisztert liferáló kereskedelmi csarnokká változott. Hosszabban beszél ez után a kereskedelmi szakoktatás hibáiról, majd vissza tér ismét az egyházpolitikai kérdésekre, aztán a közoktatásügyi tanács kérdésének változandóságát fejtegeti s a kat. autonomiáról és a kongruáról szól. És itt kijelenti, hogy ha a püspöki kar nem akarná az autonomiát, erre nem lehetne más felelet, mint a szekularizáció! Elfogadja a javaslatot.

Szilágyi Dezső elnök: a napirend megálapítása után az ülést délután 2 órakor bezárja.

NAPTÁR.

— Január 30. —

- Szerda.** Róm. kath. Mártonka. Prot. Mártonka. Gör. kel. jan. 18. Nagy Athanáz. Izr. Scheb. 5.
Nap két 7 óra 12 p., nyug. 4 óra 43 p. Holdkelte 9 óra 1 p., nyug. 9 óra 30 p.
- Január 30.** Berettyó-körös vízszabályozó és ármentesítő társulat rendkívüli közgyűlése d. e. 9 órakor.
- „ 30. A keresk. és iparkamara teljes ülése.
- „ 31. Nagyvárad román ifjuság tánczestélye.
- Február 2.** Szalontai olvasó-egylet tánczestélye.
- „ 2. Kaszinó bál Nagyszalontán.
- „ 2. Iparos bál Sarkadon.
- „ 2. Jelmez bál Mező-Telegden.
- „ 2. Velencei népkör bálja.
- „ 3. A függetlenségi népkör bálja Szalontán.
- „ 3. A biharmegyei keresk. ipar és termény hitelbank rendes közgyűlése.
- „ 4. Megyei közig. bizottsági ülés.
- „ 5. Váry Szabó Béláné kolon bálja a Zöldfában.
- „ 9. Kereskedő ifjak köre bálja.
- „ 9. A biharmegyei takarékpénztár közgyűlése.
- „ 9. Vadász-bál Szalárdon.
- „ 9. Belényesi kaszinó bál.
- „ 10. A Gazdasági és Iparbank közgyűlése.
- „ 10. A »László malom« rendkívüli közgyűlése.
- „ 10. Polgári kör bálja Sarkadon.
- „ 10. A nagyvárad iparos ifjak önképző körének tánczestélye a Zöldfa szállodában.
- „ 11. Muzem bál a Sasban.
- „ 16. Jelmezes tiszti estély.
- „ 17. Református bál a Febete Sasban.
- „ 20. Pincéz bál a Zöldfában.
- „ 25. Rendkívüli megyei közgyűlés.
- „ 26. Zenekedvelők zeneestélye Fekete Sasban.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-léle bazárban Fő-utca,
Sonnenfeld Adolf papirkereskedésében Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishíd-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **Rudolf trónörökös halálának évfordulója.** A komáromi 19-ik Ferencz-Ferdinánd főherczeg gyalogezred, a mely ezelőtt Rudolf trónörökös ezred volt, ma, Rudolf trónörökös halálának évfordulója napján, deputációt küld Bécsbe. A deputáció, a mely a tisztikar tagjaiból áll, Benedek András ezredes vezetése alatt pompás babékoszort helyez az egykori ezredtulajdnos koporsójára. Az ezred színeit viselő szalagokon a következő fölirat van: »A 19-ik Ferencz Ferdinánd gyalogezred tisztikara — feledhetlen tulajdonosának «

* **Podmaniczky Ilona** †. Alattomos, kinzó fojtó betegség támadta meg azt a drága kis leánykát, ki most fehér csipkés vánkósán némán, mozdulatlanul fekszik. A betegség nem győzte le a kis Podmaniczky Ionát s aggodó szerettjei reményteljesen hallották az orvos biztató szavát: megmenekül. De a krízis erős rohamai elgyengítették az ellenállásra ugy is képtelen szervezetet; a kis beteg akkor, mikor tulesett a betegségen, kezdte meg utját a vég felé. Hasztalan volt minden kísérlet. Végtelen gyász borult a Gerliczy házra tegnap, a hogy a halál megfagyasztotta a mosolygó piros kis ajkakát. Szívünk egész részvételével kívánjuk a mélyen sujtott családnak, hogy az Isten adja meg nekik a jól megérdemelt vigaszt, annak a drága kis halottnak elvesztéseért, ki csak örömet szerzett mindenkinek kedvességével.

Egy kis leányka halt meg tegnap este ...
Az isten őt magához vette.
Mi értünk voltál áldozat.
Emléked szívünkben marad ...

Kis Podmaniczky Ilona.

A bánatos család gyászjelentése a következő: Bátor Podmaniczky Béla cs. és kir. százados saját, valamint kiskoru gyermekei: Emi, Béla, Károly, ugyszintén a megboldogult nagyszülei: báró Gerliczy Felix cs. és kir. aranykulcsus és neje gróf Kornis Luisa csillagkeresztes hölgy, valamint nagyszámu rokonság nevében is megtört szívvel tudtja feledhetlen leányának, testvérnek, illetőleg unokának, rokonnak Podmanini és Aszódi báró Podmaniczky Ionának folyó hó 29-én d. u. 4 órakor a még nem gyónt beteg kisedek részére az előirt imával egybekapcsolt áldás kiszolgáltatása mellett, hosszas szenvedés után, élete 12-ki évében történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei f. hó 30-án d. u. 3 órakor fognak a várad-olaszii sírkertben örök nyugalomra helyeztetni s a szt. mise-áldozat folyó hó 31-én d. e. 10 órakor fog a várad-olaszii plébániatemplomban a Mindenhatónak bemutatni. Nagyvárad, 1895 jan. 29-én. Áldás emlékére!

* **Báró Jósika miniszter Kolozsvárott.** Jósika Samu báró, ő felsége személye körüli miniszter Kolozsvárra utazott, hogy a katolikus status igazgató-tanácsának ügyében intézkedjék, ugyanis az önkormányzati szabályok revíziója került tárgyalás alá az ülésen, melyen Jósika mint a státus és az igazgató tanács elnöke vezette a tanácskozást. Az igazgató tanács felhasználta az alkalmat és tisztelt Jósikánál miniszterre történt kinevezetése alkalmából.

az udvari kápolna hajójában volt felállítva a ravatal. Az üveg koporsó lezárva. Rajta az osztrák császári és a magyar korona. Mellette osztrák és magyar testőrök, svájci alabárdosok és burgzsandárok állottak szomoruan komoly ábrázattal. Számunkra a szentély baloldalán volt elhelyezve a térdeplő. Az egész templom bevonva fekete posztóval.

Éjfél utött a toronyóra mikor elfoglaltam helyemet. A mély gyász és az éjféli idő komor benyomást tett ugyan lelkemre, de most már nyugodtan imádkoztam. Imádkoztam mélyen sujtott királyunkért, sokat szenvedett szegény hazánkért.

Isten óvja nagy esapástól felkent királyunkat!
Isten óvja nagy esapástól mi magyar hazánkat!

Dr. Szalárdi.

Apróság.

Fényüzés. A fényüzés, határozottan nem más mint az, amiből többet bírnak, mintsem amennyit igénylünk.

— Akkor hát az én feleségem határtalanul fényűző!

Hogy hogy? Híszén ő az egyszerűség megtestesült mintaképe.

— Igen ám, de majd minden harmadik évben ikreket szül.

* **A nagyvárad állami hivatalnokok lakásbérére.** Egyik budapesti hírlapnak következőket írja a levelezője:

A nagyvárad állami hivatalnokok a múlt tavasszal mozgalmat indítottak, hogy a drága lakásokra való tekintetből a várost a III. lakásbérosztályból a II. osztályba sorozzák. Úgyöknek Tisza Kálmán is megnyerték, aki küldöttséget is vezetett az érdekében Wekerle Sándor pénzügyminiszterhez, Wekerle a méltányos kérelemnek eleget akart tenni, s azért kimutatást kért arról, hogy a kisebb két-három szobás lakásokért milyen bért fizetnek rendszeresen. — A lakásbér fölemelése azonban egyre késett s intézkedés a februári házbérnegyed küszöbén még máig sem történt. Kutatták a késedelem okát s rájöttek, hogy a nagyvárad háztulajdonosok olyan lakásbéréket jelentettek be, amelyeknek alapján a pénzügyminiszter a legjobb akarattal sem emelhetné a lakásbért. Míg ugyanis a nagyvárad szegény hivatalnok a valóságban kétszáz-kétszázötven forintot is fizet, a fölterjesztett kimutatás százötven forintról szól. A nagyvárad háziuraknak bizonyosan megvan az okuk ez eljárásra, de ugyancsak méltatlankodnának, ha a miniszterium elrendelné, hogy az állami hivatalnokok csak éppen annyi házbért fizessenek nekik, amennyitől kimutatásukat küldötték. A hivatalnokok között most óriás a fölháborodás és az elégtelenség a háziurak ellen, akik meggátolják helyzetük javítását.

Szerintünk nem a háziurak az okai ennek. »Egy kis baklövés« című tréfás közleményünkben elárultuk a komoly titkot, tessék abból elolvasni.

* **Athelyezés.** Komlóssy József 2. honvéd huszárezredbeli népfelkelő hadnagyot a népfelkelés ugyanazon ezredéhez élelmezési tisztí minőségben szolgálaton kívüli állományban át helyezték.

* **Muzeum-bál.** A biharmegyei és nagyvárad régészeti és történelmi egyesület saját muzeum-épülete javára Nagyváradon, 1895 február 11-én, a Fekete Sas fogadó termében zártkörű muzeum-bált rendez.

I. Intéző és védnök bizottság: Beöthy László elnök, br. Döry József, Böllönyi Sándor, dr. Bozóky Alajos, Des Echerolles-Kruspér Károly, Des Echerolles-Kruspér Sándor, Gálbory Sámuel, Gézy Lajos, Gyalóka Lajos, Hlatky Endre, Örley Kálmán, Papp János, Pallay Lajos, Ritoók Zsigmond, Rimanóczy Kálmán, Sal Ferencz, Sipos Orbán, Schöpflin Ágoston, Stern Jakab, Szabó József, dr. Szabó György, Szahlander Károly, Szunyogh Péter.

II. Rendező bizottság: Mezey Mihály, elnök. Bakats Béla, Baróthy Pál, Dr. Baróthy Ákos, Bartos Adorján, Balogh Zolt, Beöthy Pál, Beöthy Lajos, Beliczay Kornél, Bige Sándor, Bozóky Béla, Bozóky Kálmán, Bozóky Géza, Busch Dávid, Czeglédy István, Ifj. Des Echerolles-Kruspér Sándor, Dipold Károly, Dézsi Géza, Eleméry Ferencz, Eressey Péter, Fleischhacker Gyula, Fleischhacker Hugó, Dr. Frankó József, Dr. Fászi Lajos, Glatz Antal, Giraud Árpád, Hegedüs Géza, Heringh Sándor, Hegyessi Márton, Hoványi Géza, Dr. Hoványi Gyula, Huzella Gyula, Janky Antal, Középegy Gyula, Kiss Elek, Kunz Gusztáv, Lovassy Andor, Láng József, dr. Mártonffy Bogdán, dr. Mihály Lajos, Mihály Adolf, Molnár Lajos, dr. Moskovits József, Moskovits Miksa, dr. Némethy József, Nagy Zoltán, Nyiri Béla, Orbán Ignác, Osváth Lajos, Örley György, Papolezy Ferencz, Paczauer József, Rátkay József, dr. Radó Ignác, ifj. Rimler Károly, Reinle Gyula, Réz Mihály, Salacz Aladár, Serly Jenő, Stark Gyula, Stern Márton, Schütz Gyula, Sperlag Géza, Szahlander Lajos, Torma Lajos, Tóth Kálmán, Thuri Kálmán, Thuri Károly, Thuri Endre, dr. Várady Zsigmond, Verner Kálmán, Vattay Albert, Vattay Gábor, Winkler Lajos, Weingärtner Andor, Zilahy Gusztáv.

A bál kezdete 9 órakor. Személy-jegy 5 korona. — Család-jegy 12 korona, karzat-jegy 5 korona. Belépti-jegy jelen meghívó előmutatása mellett válthatók folyó évi február hó 9, 10 és 11 napján d. e. 10—12. d. u. 3—5 óráig a rendező-bizottság irodájában (Apáca-utca, muzeum-helyiség.) — Karzat-jegyek előjegyezhetők február hó 1-sőtől fogva a rendező-bizottság elnökénél (Kossuth-utca, Mezey-ház.) Az előjegyzett, de február 10-ik napján d. u. 5 óráig ki nem váltott jegyek el fognak adatni.

* **A budapesti nemzeti kaszinó új elnöke.** Károlyi István gróf utódja — mint budapesti levelezőnk írja — a nemzeti kaszinó elnöki székében Hollán Ernő lesz, amennyiben ő reá adtak be a tagok legtöbb szavazatot.

* **A királyi felavatás.** A budapesti tudományegyetemen még az idei iskolai évben életbe léptetik a promotio sub auspiciis regis intézményét, melynek szabályzatát közelebb terjesztik föl jóváhagyás végett a közoktatásügyi miniszterhez. A királyi felavatásra már eddig két pályázó is van, az egyik Hegedüs Loránd végzett joghallgató, Hegedüs Sándor országgyűlési képviselő fia és a másik Szladies Károly ügyvédjelölt.

* **Egy küldöttség jár városunkban;** itt járásának az a célja, hogy a megyei hatóság-nál a körös-tarjáni jegyző elmozdítását kérje. A küldöttség vezetője Tóth László birtokos, tagjai: Bauer László bérlő, dr. Kiss Dezső főorvos és mások.

* **Meghívó.** A belényesi kaszinó folyó évi február hó 9-én a városi vendéglő nagytermében saját könyvtára javára zártkörű táncestet rendez. Beléptidij: Személyenkint 2 korona, családjegy tetszés szerint.

* **Művészek a miniszternél.** A magyar képzőművészek egyesülete a napokban küldöttségileg fog tisztelegni dr. Wlassics Gyulánál, az új vallás- és közoktatásügyi miniszternél, hogy őt hivatalba lépése alkalmából üdvözzölje. A művészek ez alkalomból szóba fogják hozni, hogy a Szalay Imre miniszteri tanácsos távo-zása által megüresedett művészeti ügyosztályi főnökségre ahhoz értő egyéniség hívassék meg.

* **Nagyvárad középületei a millenárius kiállításán.** Nagyvárad-város mérnöki hivatala most készíti a millenárius kiállításon bemutató középületek rajzait. Ezek: az állami fő-reáliskola, a polgári iskola, Czion-templom, az orthodox izr. hitközség temploma és iskolája, a vágóhid s a Ferencz-József laktanya. Ezen rajzok elkészítéséhez a mérnöki hivatal most egy segéderőt kért a városi tanácstól.

* **A katonák fűzfavesszője.** Nem a botbüntetés visszaállításáról van szó, hanem a nagyvárad es. és kir. várparancsnokság átíratáról, melyet tegnap intézett Nagyvárad-város tanácsához. Ebben kéri a tanácsot egy hely kijelölésére, ahol a várparancsnokság fűzfavesszőt vágathatna. Ezt sem a katonák büntetésére használják fel, hanem a sánczárók kiszáritása végett. A végén, valószínűleg iráshibából, az átírat ezt mondja: »Már a múlt évben megírtam ezt, de a polgármesteri hivatal »belügyminiszterünk« leirta daczára is megfontolás tárgyává tette a dolgot.«

* **Hol lakik a szegény ember.** Visán György szegény munkás ember megindító panaszt tett tegnap a nagyvárad rendőrség előtt. Nem kevesebbről van szó, minthogy a Delmián Katalin házában fala kidőlt és mert véletlenül épen ők laktak abban a szobában, hol a katasztrófa történt, kis gyermekeit majd megveszi az isten hidege. A panaszt felvették ugyan, de hogyan segítenek a szegény ember baján, egyelőre nehéz volna megmondani, mert a lakbér szabályzat szerint a házzigazda ilyen esetben nem tartozik kártérítéssel a lakójának.

* **A molnár-bál rendezősége** lapunk utján nyilváníttja köszönetét Láng József és ifj. Berger Sámuel nyomdatulajdonosoknak az ingyen adott nyomtatványokért, Farkas József műkértésnek a díjmentes disztítésért és végül a jótékony célra történt felülfizetésekért a jószívű emberbarátok iránt fejezi ki háláját.

* **Miniszteri kiküldött a pénzügyintézeteknél.** Kövi Alfonz miniszteri számvizsgáló tegnap Nagyváradra érkezett, a pénzügyminiszter megbízásából. A nagyvárad pénzügyintézetek közül ugyanis néhányan nem küldték be az országos statisztikai hivatalhoz az ezredéves kiállításra bekívánt adatokat. Ezért a miniszterium az intézetek költségére megbízottat küldött ki, hogy a szükséges adatokat a helyszínen szerezzék be. Kövi Alfonz, ki Erdélyből jött, hol hasonló megbízásban járt a pénzügyintézeteknél, tegnap jelentkezett Sal Ferencz kir. tanácsos, polgármesternél s előadta megbízását. A polgármester Nagy Lajos al-

jegyzőt küldötte ki képviselőjében, ki aztán a miniszteri kiküldöttet bemutatta a következő helyeken: Nagyvárad takarékpénztár, Bihar-megyei takarékpénztár, A nagyvárad takarékes hitel-segélyegyesület. A miniszteri kiküldött azonnal érintkezésbe lépett a nevezett pénzügyintézetek igazgatóival s a könyvek alapján össze is állította a szükséges adatokat.

* **Államsegély.** A siteri ev. ref. leányiskolánál levő tanító folyó évtől 5 egymásutáni következő tanévre — tekintettel szorgalmára s csekély évi fizetésére — 123 frt állami segélyt nyert.

* **A magy. kir. belügyminiszter** a vármegye területén 1894. évben véghez vitt himlőoltások alkalmából felmerült költségeket 2433 frt 61 és 1/2 kban állapította meg és ezen összeget a m. kir. adóhivatalnál az alispán rendelkezésére bocsátotta.

* **A Pecze szabályozás ügyében** tegnap kérvényt adott be Berkovits Ferencz dr. ügyvéd, Grünberger B., özv. ifj. Schwartz Józsefné, Fischer Vilmos, Rendes Vilmos, Bozsik István nevében. A kérvény előzményei röviden a következők: Mikor a Felső-Pecze-utca megnyitása tárgyában mozgalom indult meg, az érdekeltek, köztük a kérvény aláírói is, aláírással kötelezték magukat, hogy a megnyitás költségeihez hozzájárulnak. Az utca megnyílt, de az érdekeltek nem fizettek. A város beperelte őket, s most azon az alapon, hogy a város a befolyt jövedelemből oly, bár szép, áldozatkészséget tanusított, mely nem igazolja az ő perbevonásukat, kéri az érdekeltek, hogy a pereket a város szüntesse meg.

* **Az ipartestületi betegsegélyező pénztár veresége.** A nagyvárad ipartestületi betegsegélyező pénztár előbb alakult meg a kerületnél. Hogy tagjainak számát növelje, a helybeli szeszgyárosokat beléptette testületi tagokul és alkalmazottaikat e révén felvette a fenhatósága alatt álló betegsegélyező pénztárba. A kerületi pénztárnak nem tetszett ez a halászat és megreklamálta az ügyet az iparhatóságoknál, amelyek elrendelték a szeszgyári tagok kibocsátását. Az ipartestületi betegsegélyező pénztár miniszter elé vitte az ügyet, ahol helyben hagyták a kétegy-behangzó határozatot. Így tehát a szeszgyárak alkalmazottaikat jövőre csakis a kerületi pénztárba kötelesek bejelenteni.

* **Kioszk a Széchenyitéren.** Müller Salamon kérvényt adott be a tanácshoz, hogy a Széchenyitéren levő fakioszk helyébe saját költségén díszes kőkioszkot építtethessen. Csak azt köti ki, hogy 30 évig használhassa az eddig fizetett hasznbérért. A főmérnök tegnap terjesztette be a javaslatot e tárgyban a tanácshoz. — Közli a szerződésbe veendő feltételeket, — köztük azt is, hogy a kioszkban csak cukrászda lehet, — s maga részéről megfelelőnek találja a kérvényt. A feltételeket közlik most a szépítő és közlekedési szakosztályal, s ha elfogadják, az ügy a közgyűlés elé kerül mihamarabb.

* **A betonjárda átvétele.** Nagyvárad-város átvette a Melocco testvérek által készített járdát, mely a Széchenyi téren a városház oldalán készült. A betonjárda költségei 4299 frt 85 krt tesznek ki.

* **Követésre méltó példa.** Belovezsa község gör. szert. kath. lelkésze, Komán Endre, kiváló karácsonyi ajándékban részesítette 400 hívét: karácsony első napján fogadalmat tette velük a templomban, hogy 3 évig nem isznak pálinkát. Ez az egyszerű tény, a melyhez bővebb magyarázat nem kell. A koresmárosok most fűhöz-fához kapkodnak s mert a lelkész éber örködése folytán nem sikerült a hívek fogadalmuktól eltántorítani, nyakra-főre folyamodnak adóelengedésért s még azért is, hogy a hívek hatósági uton oldassanak fel fogadalmuk alól.

* **Központi temető.** A belügyminiszter a városi tanács kellően kidolgozott javaslata alapján még a múlt évben elrendelte, hogy Nagyvárad város temetői rendeztessenek. És pedig úgy, hogy a már ugy is megtelt ősi temető,

zöldkert, Rulikovszky temető, v.-velencei r. k. g. kath. temetők zárassanak be s egy központi temetőt létesítsen a város, mely nem lenne más, mint a mostani olaszii sirkert. Előnyére lenne ez a közönségnek, s a város fejlődésének. A városi tanács kiadta az ügyet a főmérnöknek, hogy költségvetést és tervet készítsen. hogy a temetők központosítása mennyibe kerülne? A főmérnök, mivel a most munkálatban levő tervek nagyon elfoglalják az ügy nagyobb szabásu tanulmányt igényel, haladékat kért a költségvetés és a tervek készítésére. Miután a miniszter csak 6 hónapi határidőt szabott a városnak ez ügyben s ez az idő most letelik, valószínűleg felir a város a belügyminiszterhez újabb haladék végett.

*** Erélyes főispán — a mi ismerősünk.** Roszner Ervin báró, aki a nagyváradi jogakadémia tanára volt és a mi közügyeinkben is tevékeny részt vett itt tartózkodása alatt, erélyes kézzel hozzászólt a Máramaroszi város bajainak orvoslásához. A megtartott vizsgálatok alapján felfüggesztette az ottani polgármestert, az első tanácsost és a pénztárnokot. A napokban tartott közgyűlésen a bizottsági tagok tüntetőleg fejezték ki hálájukat főispánjuk iránt, aki a rossz gazdálkodást felderítette és utat-módot talált arra nézve, hogy az előbbi mulasztásokból eredő hátrányok bénítólag ne hassanak a város fejlődésére.

*** Fejedelem és vonatvezető.** A majna-frankfurti pályaudvaron készen állott a kasseli gyorsvonat. Az utasok már elhelyezkedtek a kupékban s csak egy első osztályú szakasz előtt állott két ur, láthatóan felette élénk diskurzusba emelődve. A vonatvezető odamegy hozzájuk és udvariasan azt mondja:

— Tessék beszélni.

Az utasok ügyet sem vetnek a kalauzra és csak folytatják beszélgetésüket.

Ezen közben harmadszor csöngetnek s a vonat utasai idegeskedni kezdenek a vonat késedelméért. A vonatvezető ekkor odaszalad a két urhoz és újból felszólítja őket, hogy üljenek be a kupéba.

— Tessék beszélni — mondá — mivel az indulás ideje már elmúlt.

— Ne háborgasson bennünket! — rival rá a beszélgetők egyike — vagy nem tudja, hogy én vagyok a hesseni választó fejedelem?

— Igazán — mondja a kalauz — no akkor majd bemutatam én is magam, — hogy én ki vagyok!

Azzal felugrott a vonatra, trombitált, a mozdony sipja megszólalt s a gyorsvonat a fejedelem legnagyobb bámulatára kirobogott a pályaházból.

*** Vakok alkalmazása a telefontal.** Mint a párisi Temps írja, az Egyesült-Államokban a humanizmus szempontjából is feltétlen dicsőretre méltó tervvel foglalkoznak, mely szerint New-York város telefonhálózatánál vakokat fognak jövőben alkalmazni. Eddig a vakok csak nagy nehezen kaphattak bárminemű alkalmazást. Ismerve ezen szerencsétlenek kitűnő halló képességét, bizonyos, hogy kitűnően be fognak válni, mint telefonkezelők.

*** Meggyújtotta haját az oltár előtt.** Izgalmas jelenet játszódott le a bécsi Szent István templomban. Egy asszony, ki viselkedésével már azelőtt is közfelfűtést keltett, egyszer csak oda szaladt az oltárhoz, lekapott egy égő viaszgyertyát és meggyújtotta vele a haját. A jelen voltak odarohantak és eloltották a tüzet, mely akkor már az asszony hajának nagyobb részét tönkre tette. A szerencsétlen asszonyt bezárították az örültek házába.

*** Fogházból a sirkertbe.** Hegedüs Károly, ki hosszú ideig katonáskodott és aztán fogház őrléte és ezen szigorú állásában a helybeli fogháznál felvitte egészen az őrmesterségig, tegnap délután egy óraker beadta a kulesot örökre. Hegedüs igen pontos ember volt és felebbvalói tiszteletét érdemelte ki. Temetése ma délután 3 óraker megy végbe és az olaszii rom. kath. sirkertben helyezik örök nyugalomra.

*** Gyermekoktatása a szőlőoltásra.** A nagyváradi községi iskolaszék legutóbb tartott ülésében elhatározta, hogy a községi népiskolák V—VI. osztályainak növendékeit a szőlőoltás műveleteire oktattatja. Minthogy pedig nevezett iskolaszék e célra alkalmas helyiséggel illetve teleppel nem rendelkezik, egy átiratot intéztek Nagyvárad-város törvényhatóságához, melyben kéri, hogy engedje meg, — illetve utasítsa a tulajdonát képező szőlőtelep kezelő bizottságát, hogy a gyermekeknek időnként a telepet mutassák meg s egyszersmint őket a szőlőoltás műveletére oktassák. A kezelő bizottság elnöke ezen átiratot véleményezés végett kiadta a telep intézőjének; a ki alkalmasint a legnagyobb készséggel fog a kívánságnak eleget tenni.

*** Belényesi hírek.** A belényesi ipariskola tanítótestülete foglalkozik a módosított megállapításával, melyek szerint a milleniumon részt óhajt venni. A mozgalom kezdeményezője Fekete Demeter ipariskolai igazgató, ki e tárgyban értekezletre hívta össze a tanítótestületet február 3-ára. — Az ipariskolánál a vasárnapi rajz alól felmentett iparostanoncoknak a közismereti tárgyakban való tanításával az ipariskolai bizottság — a tanítótestület ajánlatára — Mártonffy Zoltán ipariskolai tanítót bizta meg. — Medve Eduárd elhunyt ipartestületi elnök helyett Pataki Sándor timár, helyettes alelnök, Kigyósnán János kovács, előjáró és Hollár Gábor szücs-mesterek közül fognak elnököt választani. — A közügyi törvénybírói szék is üresedésben van, melyet a napokban fognak betölteni. Jelöltek: Pataki Sándor timár, Szferle László és Janesik Géza. A választás küzdelmesnek ígérkezik, mert mindhárom jelöltnek tekintélyes pártja van.

*** Szédelgés a polgári házassággal.** Érdekes eset foglalkoztatja most Anina közönségét. Egy Fischer Halász Sándor nevű dunaföldvári szédelgő Aninán beállított Vass Bálint gyári munkáshoz és előadta, hogy ő gróf Biszingen jámi uradalmában jószágfelügyelő, és abból a szándékból ment Aninára, hogy meg-nősüljön. Nem bánja bármily szegény a leány, csak szép legyen, neki van miből őt eltartani. A házigazda a fiatal ember előadása után a falu legszebb leányának apjához, Kaszás Antalhoz ment és örömmel adta tudtára a »ritka« szerencsét, a melyet egyenesen neki köszönhetnek. A vőlegényt azonnal meghívta ebédre Kaszás, és előkelő modora, ígéretei és urias fellépése csakhamar tévutra vezették a szegény szülőket és a leányt, s midőn Halász kijelentette, hogy hajlandó polgári házasságra lépni a leánnyal, a szülők is szívesen egyeztek bele s még aznap megtartották az esküvőt. A házasságkötést egy szerződésre alapították, a melyet a vőlegény rögtönözve irt meg és két tanút kért fel a vendégek közül a szerződés aláírására. A szerződés czime volt »Polgári házasság« s ebben a nevezetes okmányban a vőlegény összes birtokait a menyasszonyra ruházta. A lakodalom után mint férj és feleség távozott el a fiatal pár a saját lakásukra. A nagy szerencsének csakhamar híre futott és tudomására jutott Dreher esendőrormesternek is, a ki nagyon furesának találta a dolgot és táviratozott Jámra. Ott persze nem ősmertek semmiféle Halász nevű embert, mire Dreher a három napos férjet letartóztatta. A vallatásnál kitudódott, hogy Halász egy közönséges szédelgő, a ki már többször volt elzárva s különböző helyeken már négyszer kötött eféle polgári házasságot.

*** Kis hivatalnokok mozgalma.** Általános a panasz az egész országban, hogy különösen a törvényhatósági kis hivatalnokok fizetése a lehető leggyatrább. Még az állam is bőkezűbb a kezelő és segédszeméllyel szemben, pedig azt senki sem állítja, vagy állíthatja, hogy azok is valami fényes fizetést élveznének a keserves munkálkodásuk után. A zalamegyei kartársak tegnap testvéri hangon tartott felhívást küldtek a biharmegyei kollégákhoz, melyben felkéri őket, hogy csatlakozzanak ahhoz a mozgalomhoz, mely a közös s már-már türelhetlenné vált sorsuk javítását célozza. A felhívásnak meg volt a hatása, mert Bihar-megye segéd és kezelő személyzete a napokban szervezkedő ülést hi össze, melyben a zalamegyeiek átiratát vesszük tárgyalás alá.

*** Megint tél van.** A szeszélyes időjárás után újra beállott a hideg. Fagyasztó szél süvít végig az utcákon és mint tüszilánk csapódik az ember arcában a háztetőkről felkavart hópor. Ugy látszik, nemcsak Nagyváradon ke-

gyetlenkedik az idő, Kolozsvárról is nagy hóvihart jeleznek, mely a városban minden közlekedést megakasztott.

*** Rendőri apró hírek.** Tetszik neki a »Sanitas!« Janky Antal panaszt tett P. I. ellen, hogy a szódavizes üvegeit összevásárolja a forgalomból és ez által neki nagy kárt okoz. — Tehenész és suszterinas összecsaptak az utcán. Klein Márkusz meg Kötting Ignác az ügyekkel dobálództak és ezért bekisérték őket. — Dikics és késsel fenyegeti gazdáját Vas Sándor cipészlegény. Majsztram uram ezt nem akarja tűrni, természetes hát, hogy a rendőrségnél keresett oltalmat.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Irodalom és művészet.

— A „Katholikus hitvédelmi folyóirat“ 1895. januári füzeté a következő érdekes tartalommal jelent meg: 1. Multadban nincs öröm (Ujévi reflexiók). Irta Keményffy Dániel. 2. Prot. következetesség s vele szemben a katholicizmus. Irta Rusztikus. 3. A modern szegénység s az evangélium. Irta Prohászka Ottokar. 4. Műkatholikusok. 5. Megtértek csarnoka. Pfeil Antal gróf. 6. Protestáns szemle. Tájékoztató. Atyafiságos osztozkodás. A sárospataki őrzőgő láz. Válasz a Csiky-féle csikhangokra. Esztergomtól. 7. Irodalom. Dr. Giesswein Sándor: Az urali nyelveknek helyhatározási demonstráció elemei. Ism. Bodiss Jusztin. — Dr. Hatala Péter: Az erkölcs, a vallás és a polgári házasság. Ism. Kiss Arisztid. — Kozáry Gyula: Az átöröklés problémája. Ism. Keményffy Dániel. — Weiss A. M.: Az életbölcesség zsebkönyve. Ism. Defensor. 8. Vegyesek. 9. Neville Delfina. A francia forradalom templomfosztogatói. (Egy iv kath. regény melléklet). Negyedik iv.

Kulturharcos korunk szükséglete ez apologetikus irányú folyóirat. Tájékoztató ez aziránt, hogy kik édes anyaszentegyházunk jórátái és ellenségei: tájékoztató ez a napi kérdésekben, amelyek egyházaink ügyeivel kapcsolatosak.

Ajánljuk e hitvédői vállalatot a kath. olvasó közönségnek szíves pártolására. Előfizetési ára egész évre 4 frt. Megrendelhető: a szerkesztőségben. Pozsony, ferencziéknél.

— Az „Oktató Népkönyvtár“ januári 3-ik füzeté jelent meg. A vállalat Stolz Albán jeles német író munkáit magyaritva közli két ivben. Egy ivben népszerű Egyháztörténelmet és egy negyed ivben hasznos tudnivalókat közöl. Megjelenik minden hóban, 3¼ ives csinosan kiállított füzetben. Hasznosabb és üdvösségesebb olvasmányt alig adhatunk keresztény népünk kezébe. Ez mulattatva tanít. Előfizetési ára: egész évre 2 frt 50 kr. Előfizethetni bármikor. Előfizetők a Stolz műveknél 10% kedvezményben részesülnek.

Megrendelhető: Az »Oktató Népkönyvtár« szerkesztőségében Pozsony, Ferencziéknél.

— **Telekkönyvi kalauz.** Ezen a czimen hasznos kis munkát adott ki Harmath Domokos telekkönyvvezető, a ki a telekkönyvi vizsgálatra készülők számára kérdések és feleletekben összeállította az összes tudnivalókat, a telekkönyvi törvények és rendeletekkel együtt. Ára négy korona.

— **Liszt Ferenc zeneművész-kör.** A Liszt Ferenc-társaság január 26-án délután Szentirmay Elemér elnöklése alatt közgyűlést tartott, a melynek kizárólagos tárgya a budapesti zeneművészkörrel való fuzió volt. Az elnök kijelentette, hogy a fuzió végleges megoldásához már

csak a közgyűlés szanckciója szükséges. Az új egyesületnek címe Liszt Ferenc zeneművész-kör lesz. Szavazás után a fuziót nagy többséggel kimondták, végül még az alapszabálytervezetet olvasták föl.

— **Magyar művésznők Bécsben.** Pálmay Ilka visszatér a színpadhoz; ha nem is teljesen bevalottan teszi meg e lépést, tény, hogy huszonöt »vendégszereplésre« már szerződött a Theater an der Wienhez. — Színházi körökben biztosra veszik, hogy a vendégszereplés után Pálmay Ilka véglegesen fog szerződni. A bécsi operában vasárnap jótékonycélra a »Denevért« adták az intézet legkiválóbb tagjaival. Vendég csak Kopácsy Juliska volt, a ki Adélt adta, még pedig igen nagy sikerrel. A közönség tizenötször kitapsolta. Károly, Lajos, Viktor, Ottó főhercegek, Mária Terézia főhercegnő is a tapsolók közt voltak. Az operaház tagjai a második fölvonás után a függöny előtt babérszort nyújtották át Kopácsy Juliskának, kinek még értékes gyémánt karperecczel is kedveskedtek. Jahn igazgató is gratulált a magyar művésznőnek.

REGENY-CSARNOK.

Kisértés.

La Rosée elbeszélése. (11.)

Fordította: Veress Zsigmond.

(Folytatás.)

— Minthogy Marechalné lett, annak adhatja a kinek akarja.

— Oh igen, de ön ez által a szerencsétlen házasság által nem kap semmit.

— Megmarad mindig az önbecsülésem. Midőn egy szegény haldoklónak forró kívánságát kellett teljesítenem, nem haboztam: más-ként van az most. Semmi pillanatnyi válasba sem fogok beleegyezni. Egy évig nélkülöznie kell a vagyonnal járó bővelkedést, takarékoskodnia kell, mert az én jövedelemem, csak egyszerű, szerény életet enged meg. Ha nem fog ez idő alatt engem megszeretni, úgy térjen vissza a vagyonához. Ha nem lehetünk a valóságban egymásra nézve az a minék lennünk kellene, akkor elválunk. Meg van most elégedve?

— Tudja mi tetszett nekem legjobban ebben a hosszú beszédben?

— Hogy kegyed újból szabaddá lehet? — nevetett Marechal.

— Nem. Hogy megfogom tanulni kevésseleg megelégedni, hogy nekem az ön vagyonából szabad élnem, s hogy ön semmit sem akar tudni a vagyonról.

— Kisértse meg engem megbecsülni, s ez kegyednek még többet fog érni, mint a szerelem.

V.

— Az összeg, amely még megvan — szölte Marechal, — körülbelül elég lesz arra, hogy még egy pár hónapig itt üljünk s még azt is megtehetjük, hogy a tavaszon átrándulunk Schweizba. Addig tehát, míg a pénz készlet tart, nagy lábon élünk, de majd ha elfogy akkor itt lesz az ideje, hogy testvéremet felváltam s serényen dolgozni kezdjek. Mindenek előtt pedig egy kirándulást teszünk Monacoba és Korzika szigetére.

Margit örömmel egyezett bele s minden iránt élénk érdeklődést mutatott; s úgy tapasztalta Marechal, hogy a női hiúság Margitnál is kezd előtérbe lépni. Szép és elegans ruhákat rendelt, gyakrabban magát vizsgálta nézett a tükörbe, s az ő kedvenc színei és izlése felől kérdezősködött. Marechal a nélkül, hogy észre vettette volna vele, gyönyörködött növekvő jókedvében. Ugy találta, hogy az öltözékek megválasztásában szokatlanul finom izlése van s bámult a fölött, hogy oly jól tudta, hogy miként kelljen öltöznie. Délelőtt mindig együtt sétáltak s délután kikocsikáztak.

— Ugy élünk mint az Istenek! — szölte Marechal Margithoz. — Félek, hogy nagyon szokatlan lesz az ránk nézve s savanyu arcot csinálunk hozzá, ha majd otthon rideg négy fal közé kerülünk.

S mosolyogva nézett rá.

— Oh, — kiáltott fel Margit izgatottan — az igaz, hogy ez így nagyszerű. És oly kimondhatatlanul boldog vagyok, oly végtelen örömmel élek, úgy örülök a tenger színének, a hullámoknak, a levegőnek, a virágoknak mint soha! Minden lélekzetvétele, melyet végzek egy igazi élvezet. S most én magam bámulok a fölött, hogy én oly nyugodtan megadtam magamat a gondolatnak, hogy korán meg kell hallnom. De bármily nagyszerű is itt, bár még a paradicsomban sem képzelhetek több boldogságot, mégis vágyódom a mi otthonunk után. Vágyom az után, hogy önnek szolgálhassak, önre nézve hasznossá tehessem magamat. Már több szakácskönyvet rendeltem s egyet tegnap meg is kaptam. Oh én...

Kegyed mindent meg fog tenni, — szakítá félbe Marechal, — hogy rám nézve nélkülözhetlen legyem.

Margit mélyen elpirult.

— De ezt nem úgy értem, — szölte Marechal élénken.

— Nem? Hát ne haragudjék rám! Meg kell önnek győződnie, hogy én nem fogok magamögött maradni s hogy ön engem nem nélkülözhet.

Margit önkéntelenül föl kacagott, mialatt Marechal szívélyesen szorította meg a kezét.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A néppárt megalakulása.

Budapest, jan. 29. (Saját tud. távirata.) Az Esterházy-palotában egész nap folyt ma a Néppárt alakuló értekezlete, amelyen jelen voltak mindama notabilitások, akik a tegnapi tanácskozásban részt vettek. Érdekes s szerfölött fontos eredményei vannak a mai napnak. Kimondta az értekezlet a Néppárt végleges megalakulását, megállapította a működési programját s annak a proklamációnak a szövegét, a melyet a megalakulás alkalmából a néphez ki fognak bocsájtani.

Esterházy Miklós Mórész elnökölt a mai értekezleten is, amelyet rövid beszédekkel nyitott meg s fölkerítte a bizottságot, amelyet a program elkészítésére az értekezlet tegnap kiküldött, hogy terjessze be a jelentését. Fölolvasták ekkor a program tervezetét, amelyet 15 pontban foglalt össze a bizottság. Érdekes s hosszas vitaközös keletkezett a program egyes pontjai fölött s különösen a Néppártnak a nemzetiségekhez való viszonyára vonatkozó rész képezte élénk diskusszió tárgyát. Csak a délutáni órákban jött végleges megállapodásra az értekezlet s a következőkben fogadta el a programot, amelyet alkalmasint már holnap ki fognak hirdetni:

1. Követeljük a kötelező polgári házasság és állami anyakönyvvezetésről szóló törvények revízióját.

2. Küzdeni fogunk oly rendeletek és törvényjavaslatok ellen, melyek a kereszténység szellemével ellenkeznek, avagy törvényesen bevett vallásfelekezetek között az ország érdekében visszaállítandó békés egyetértést veszélyeztetnek.

A vallásfelekezetek okait és szabadságát tiszteletben tartjuk és megóvni kívánjuk, de viszont a kath. egyházat megillető jogokat és szabadságot követeljük.

3. Követeljük a kath. autonomiát s ebből kifolyólag a kath. alapok és alapítványok kiadását.

4. Védelmezni fogjuk a népoktatási törvények által ugy a katolikus, mint a felekezetek számára biztosított közoktatási szabadságot és követeljük annak kiterjesztését a tanügy minden fokozatára.

5. Magyarország elsősorban földmivelő állam lévén, a gazdaközönség, főleg a kisgazdák eddig elhanyagolt érdekeinek, szeszadó-, vám- és forgalmi politikájában való kellő figyelembe vételét követeljük.

6. Követeljük mindazon törvényes intézkedések megtételét, melyek a földmivelő népnek a hazában való megélhetését és gyarapodását biztosíthatják.

7. Követeljük, hogy a kisgazdák és kisiparo-

sok hitelgényei, állami támogatás mellett létesítendő szövetkezeti és egyéb megfelelő intézmények útján kielégítést nyerjenek. Továbbá támogatni fogunk minden oly törekvést, melynek célja a mezőgazdasági és kisipari terményeknek kedvezőbb értékesítése.

8. Követeljük egy igazságosabb adórendszer megalkotását; hazai viszonyainknak megfelelő adómentes létminimumnak törvényes megállapítását és a tőzsdeadó behozatalát.

9. Követeljük az adókezelés egyszerűsítését különösen e kezelésnek oly módon való eszközölését, hogy azt minden adózó megérthesse és saját érdekében kellőleg ellenőrizhesse.

10. Pártunk a kisiparost és munkást a nagy iparral és tőkével való versenyben az állam által kívánja az őt megillető védelemben részesíttetni.

11. Követeljük a munkaadó és munkás közti viszonyok szabályozását és különösen a munkás családi, erkölcsi és egészségi érdekeinek megóvását, továbbá a munkás-biztosítások nagyobb mérvű kiterjesztését. Végre követeljük a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó törvény szigorítását.

12. A közigazgatás rendezésére nézve a néppárt akkor fejt ki álláspontját, mikor erre nézve a kormány javaslatait elő fogja terjeszteni; de már most követeljük a közigazgatás javítását és ellenezzük annak minden oly irányu szervezését, mely a polgárok közreműködésének kizárásával az állami omnipotenciát növelhetne.

13. Pártunk a nemzetiségek iránti teljes előzékenységgel kíván viseltetni és igényeiket a mennyiben azok a magyar állam egységével és nemzeti jellegével megegyeztetetők, méltányolni fogja és őket igazságos és méltányos eljárásban kívánja részesíttetni.

14. Követeljük a választási visszaélések orvoslását és az igazolási eljárásnak megfelelőbb módon való szabályozását.

15. Tudjuk azt, hogy a census, a választókerületek beosztása és a választás körüli eljárás sok tekintetben ki nem elégitő és számos visszaélésre ad alkalmat. Ezeknek szabályozását és szorgalmazni fogjuk.

Az értekezlet elfogadván e programot Zichy Nándorral az élén tíz tagu bizottságot küldött ki annak a kinyomatására s kihirdetésére. Elhatározták aztán, hogy központi irodát szerveznek a folyóúgyek vezetésére s aztán Molnár János komáromi plebánosra bizzák.

Az értekezlet után fényes lakoma volt a »Néppárt« megalakulásának öröme.

A hercegprimás egészsége.

Budapest, jan. 29. (Saját tud. táv.) Vasary Kolos hercegprimás teljesen felgyógyult a betegségéből s már fönn jár. A szobát azonban még nem hagyhatja el s ezen a héten nem is fogad senkit.

Scheuthauer tanszéke.

Budapest, jan. 29. (Saját tud. táv.) A budapesti egyetem tanári kara elhatározta az értekezletén, hogy Scheuthauer tanár régóta üresedésben álló tanszéke betöltése dolgában a tanszék kettéválasztását fogja indítványozni a kultuszminiszternek. A korbocztani tanszékre Genersich kolozsvári, a korszóvetani tanszékre pedig Pertik Ottó drt fogja ajánlani a tanári kar.

Az excellenciás tanítónő.

Budapest, jan. 29. (Saját tud. táv.) Bánffy Dezső Báro feleségéhez, született Máthé Ilonához, aki tanítónő volt a szolnokdobokamegyei Apanagyfaluban érdekes levelet intézett Dobó Sándor református tanító. Arra kéri, hogy mint a miniszterelnök valóságos belső titkos tanácsosa, vegye pártfogásába a szegény tanító

ügyét. Az excellenciás asszony — így szól a levél — nagyon jól ismeri a tanítók nyomoruságos sorsát, mert hisz maga is 250 frt fizetésből tengett s a 40 frt szálláspénzből földes szobában lakott.

A bonyhádi mandátum.

Budapest, jan. 29. (Saját tud. táv.) Kaas Ivor báró, Perczel miniszter ellen-jetöltjei ma érkezett meg Bonyhádra, ahol a függetlenségi s a nemzetipárt, valamint a néppárt hívei nagy rokonszenvvel s ünnepiességgel fogadták. Kaas Ivor holnap kezd meg körutját a kerületben.

600,000 frtos póthitel.

Budapest, jan. 29. (Saját tud. táv.) A képviselőház pénzügyi bizottsága jan. 10-én tárgyalja a honvédelmi miniszter jelentését a 600,000 frt budget-követelést illetőleg. A pénzügyi bizottság lesz tehát az első bizottság, amely foglalkozik ezzel a törvényt s alkotmányt sértő dologgal.

Giers utóda.

Budapest, jan. 29. (Saját tudósítónk távirata.) Pétervárról jelentik, hogy Giers utóda Lobanow herceg lesz. Amíg a kinevezés megtörténik, a miniszteriumot Sisskin vezeti, aki azután Nelidow helyébe nagykövetnek megy Konstantinápolyba. Diplomáciai körökben Stahl báró londoni nagykövetet is emlegetik, mint Giers utódját.

A hazaáruló büntársa.

Budapest, jan. 29. (Saját tudósítónk távirata.) Párisból jelenti egy telegramm, hogy Dreyfus-nak büntársa is volt, akit egy tüzértiszt személyében már el is fogtak. Ez a tiszt már 12 nap óta van fogságban. Éppen oly módon fognak vele elbánni, mint Dreyfussal tették.

Az örmény kérdés.

Budapest, jan. 29. (Saját tud. táv.) A Londonban lakó örmények azt kérték az angol kormánytól, hogy interveniáljon a portánál az 50 erz-inghiani örvény halálra ítéltetése ügyében. Kimborley lord azt válaszolta, hogy az említett örmények halálra való ítéltetéséről nincs tudomása, mert azokat csak fegyházra s kényszer-munkára ítélték.

A bóra.

Budapest, jan. 29. (Saját tud. táv.) Fiume környékén mint egy mai telegramm jelenti irtózatossá bóra dühöng. A budapesti és bécsi vonatok a havas Kariban fönnyakadtak, a hajók sem közlekednek s a forgalom egészen megszűnt. A szörnyű bóra számos hajót fölfordított.

Dalmácia vissza csatolása.

Budapest, jan. 29. (Saját tud. táv.) A spalatói horvát népgyűlésre vonatkozó fölhívásokat, amelyekben Dalmácia vissza-csatolása iránt való mozgalom pártolására hivatik föl a nép, a hatóság elkobozta. A népgyűlést azért megtartják február másodikán.

Álarczos rablók.

Budapest, jan. 29. (Saját tud. táv.) Moholy községben álarczos rablók kiásták Papoo Pero s Szimenity István gazdák háza falát s éppen be akartak hatolni a házba, amikor a csendőrök észrevették őket. A rablók futásnak eredtek, mire a csendőrök utánuk lőttek. A gonosztevőknél is fegyver volt s hirtelen valóságos csata keletkezett, amelyben összesen 32 lövés esett. A dologban az a csodálatos, hogy sérülés nem történt, s hogy a gonosztevőknek mégis sikerült megugraniok.

Lövöldöző suszterinas.

Budapest, jan. 29. (Saját tud. táv.) Ruzsicsky József suszterinas 50 forintot lopott a gazdájától s mikor ezért ma el akarták fogni, a Királyi Pál-utczában háromszor rálőtt a gazdájára s egyszer az utczai rendőrré, aki le akarta teperni. A golyók szerencsére nem találtak. Az eset óriási riadalmat keltett. A fiatal gonosztevő most már a börtönben ül.

Közgazdaság.

Lukács pénzügyminiszter a pénzügyi helyzetről. Lukács László pénzügyminiszter bécsi időzése alkalmával hosszasan nyilatkozott a Neue Freie Presse tudósítója előtt a pénzügyi kérdésekről. A beszélgetés folyamán kijelentette a miniszter, hogy a valutakérdésben ugyanazt a politikát fogja követni, mint elődje és pedig mindaddig, míg a kitűzött cél, melynek fontosságától át van hatva, el nem lesz érve. A tudósítónak az ezüstkurzusra vonatkozó kérdésére azt válaszolta, hogy részletkérdésekről ma még nem nyilatkozhatik. Nem nyilatkozhatik arról, hogy a készleteket felvehetjük-e öt év múlva, mint ez tervezve van. Annyi bizonyos, hogy Magyarország már beszerezte az összes aranyat, és készen áll az erőyes és gyors akcióra, de Ausztria részéről nem tapasztalható hasonló mozgalom. Az is kérdés még, hogy bevonják-e az összes államjegyeket, vagy egy részét forgalomban tartják-e. A közel jövő legfontosabb kérdésének mondja a bankszabadalom megújítását és reméli, hogy ez a kérdés nehézségek nélkül sem fog megoldatni. Arra a kérdésre, hogy nem-e kell Magyarország gazdaság fejlődésében visszacsúszást tartani, határozott nemmel válaszolt a miniszter. Wekerle ismeretes nyilatkozatainak idején csak a tőzsdei spekuláció tulkapásaira vonatkoztak és nem az ország gazdasági viszonyaira. A szeszmonopolium kérdése a leg-rövidebb idő alatt meg lesz oldva és az osztrák kormányval egy közös akció programját fogja megállapítani. Ugyanez áll adéli vasut államosításának kérdéséről is. E tekintetben meg van ugyan a két kormány között az előzetes megállapodás, de az utóbbi időben differenciák merültek fel, melyek azonban rövid idő alatt ki lesznek egyenlítve.

A magyar országos méhészeti egyesület a Köztelek üléstermében megtartotta rendes évi közgyűlését vámosy Vámosy Mihály igazgató, egyesületi alelnök elnöklése alatt, aki elnöki megnyitójában az egyesületnek 1894 évi működéséről számolt be. A kiállításoknak egész özőne volt tavaly, amelyek közül az egyesület a martonvásári, szamosújvári, debreczeni és bécsi kiállításokon képviseltette magát és mindenütt elismerést, sőt okleveleket is nyert. A millenium alkalmával a méhészeti egyesület a VI. gazdasági csoport 10 alcsoportjában lesz képviselve. A költségvetés elkészítésére egy bizottság küldött ki. Grand Miklósnak, a méhészet nemrég elhunyt lelkes igazgatójának, emléket is akarnak állítani a buziási temetőben, amelyre eddig 250 frt gyűlt egybe és amelynek mihamarabb leendő felállítás céljából gyűjtőleveket is bocsátottak ki. Ezután Binder Iván, az egyesület pénztár-

noka mutatta be zárszámadását és költségvetési előirányzatát az 1895 évre. Hummer Nándor emlékbeszédet mondott Göndöcs Benedek felett, aki a méhészeti egyesületnek első alapját rakta le és aki annak első szervezője is volt. Kovács Antal méhészeti felügyelő Grand Miklós felett mondott emlékbeszédet.

A bolgár vám konfliktus. Az új bolgár fogyasztási adó törvényből keletkezett vám konfliktus mindjobban bonyolódik. Ausztria és Magyarország közös külügyminiszteriumát figyelmeztették arra, hogy Törökország még nem járult hozzá ahhoz az egyezményhez, a melyet úgy Kálnoky gróf, mint a többi európai államok már jóváhagytak s amely feljogosítja Bulgáriát arra, hogy az eddigi nyolcz és félszázalékos behozatali érték vám helyett tíz és félszázalékos vámot szedhessen. Ha pedig továbbra is megmarad az eddigi negáció mellett, úgy a többi hatalmak jogositványa, illetőleg maga az egész egyezmény semmivé válik, s a régi állapot, illetőleg a nyolczszázalékos vámtétel lép ismét életbe. Ilyenformán könnyen megesik, hogy Bulgária ha Törökország nem lesz megingatható, a fogyasztási adó törvény miatt elveszti a már megnyert kétszázalékos vámemelést. Bécsben erősen számítanak Törökország hajthatatlanságára, amely egyszerre végét szakíthatja a konfliktus következtetéseknek.

Heti vásárunk.

Tegnap és tegnapelőtt úgy a sertés, mint a marhavásár nagyon lanya volt. A marhavásáron csak P.-Ladány, Nagykörözs és Jászberény vásárolt néhány darabot. Az árak a kereslet hiánya miatt nagyott hanyatlottak. A sertéspiaczon se felhajtás se kereslet nem volt; úgy mondhatjuk pangás állott be.

Egyébiránt az árhullámzásra és a forgalomra nézve részletes adatokat találhat az olvasó az alábbi táblázatokban.

Vásári árjegyzék a nagyvárad piaczon 1895. január hó 29-ik napján tartott vásárban eladott termesztermények és élelmiszereknek.

Tiszta buza 5.80—6.—. Kétszeres buza 4.80—5.—. Rozs 4.90—5.—. Árpa 6.——6.20. Zab 5.50—5.80. Tengeri 6.——6.05. Borsó 12.—. Lencse 14.—. Bab 8.—. Köleskása 12.—. Burgonya 2.90. Lángliszt 12.—. Zsemlyeliszt 11.—. Fehérkenyér liszt 9.50. Barnakenyér liszt 8.—. Széna fuvarral 5.—. Szalma fuvarral 1.70. Szalonna 48.—. 6 kiló zsúpp-szalma 08 kr. 150 dkgrm alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa bikk 3.10, tölgy 2.90, eser 3.35. 100 kiló marhahus 52.—. Öntött gyertya 54.—. Lámpaolaj 50.—. Egy liter bor ó 50, új 40. Pálinka 24, szilvapálinka 94, szesz 66. Egy métermáza kő-só 10.70, nyers fagygyu 24.—, olvasztott fagygyu 36.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —. Egy hektoliter ó-bor 40.—, új-bor 30.—, mész —.85, kemény faszén 2.20, puha faszén —, kendermag 9.—, köles —, repeze 13.—, dió 14.—, mogoró —, aszu szilva 15.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 14, szalonna 58, sertéshus 52, juh-hus 34, veres hagyma 14, fog-hagyma 40, bors 1.60, paprika 1.20 barna kenyér 9. Egy liter kőolaj 20.

Forgalmi kimutatás 1895. évi január hó 29-én: Tiszta buza körülbelül 250 hltr, kétszeres buza 300 hltr, rozs 300 hltr, árpa 150 hltr, zab 100 hltr, tengeri 200 hltr, burgonya 1400 hltr. Lásbas jószágok: Hízott sertés mintegy 80 darab, félhízott 230, sovány 280, süldő 350, malacz 400, hízott marha —, jármás ökör 300, fejős tehén 180, borju 120, bivaly —, juh —, ló 163.

Marha-ártáblázat 1895. évi január hó 29-ről: Egy pár első rendű jármás ökör 300.—, 1 pár 2-od rendű jármás ökör 260, 1 pár harmad rendű jármás ökör 170, 1 pár fejős tehén 140, 1 drb vágó ökör 250 kgr. 95, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 65, 1 drb veres borju 13, 1 drb fél éves borju 25, 1 drb egy éves borju 30, 1 drb két éves borju 38, 1 drb hízott sertés 54, 1 pár fél éves sertés 15.—, 1 pár egy éves sertés 27, 1 pár két éves sertés 42, 1 drb jó igás ló 60, 1 pár ökörbőr 20.—, 1 pár tehénbőr 12, 1 pár borjubőr 6.—, 1 pár lóbor 9.—, 1 pár juh bőr —.

